Architektonické bariéry z pohľadu študentov so zrakovým postihnutím

Ing. Katarína Kubišová
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

5. júna. 2014, Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

- občianske združenie, charitatívna a humanitárna organizácia

Poslanie:

- obhajuje záujmy občanov so zrakovým postihnutím – pripomienkovanie a tvorba legislatívy
- aktivizuje občanov so zrakovým postihnutím poskytovaním sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie
  - výcvik samostatného pohybu a orientácie s bielou palicou alebo vodiacim psom
  - kurzy sebaobsluhy, počítačové kurzy, kurzy Braillovho písma atď.
  - tábory, voľnočasové aktivity atď.
  - ➔ nepriamo cez **ODSTRAŇOVANIE ARCHITEKTONICKÝCH BARIÉR**
- pôsobí na verejnosť, informuje o problematike zrakovo postihnutých s cieľom ich vnímania ako prirodzenej súčasti spoločnosti

zrakové postihnutie

verzus

telesné postihnutie

autor: Ján Mišiak Miškovič *Cesta Svetla 2004*

- Telesná zdatnosť
- Schopnosť orientovať sa
- Schopnosť získavať informácie

Architektonické bariéry

- Pre človeka s telesným postihnutím znamenajú znemožnenie voľného prístupu.

- Pre človeka so zrakovým postihnutím znamenajú dezorientáciu, alebo ohrozenie zdravia až života.

Členenie zrakového postihnutia

- **nevidiaci** - ľudia s úplnou stratou zrakového vnímania a tí, ktorí sú schopní vnímať zrakom maximálne svetlo, no nedokážu lokalizovať jeho zdroj;
- **prakticky nevidiaci** - majú zachované zvyšky zraku, vďaka čomu vnímajú svetlo, obrysy a tvary predmetov, ale nedokážu využívať zrak ani s najlepšou možnou korekciou ako dominantný a jediný analyzátor pri práci, orientácii a získavaní informácií;
- **slabozrakí** - napriek najlepšej možnej korekcii majú problémy s vykonávaním zrakovej práce; majú vážne poškodený zrak, ale disponujú jeho užitočnými zvyškami, ktoré sa dajú efektívne využiť;
- **ľudia s poruchami binokulárneho videnia** – trpia poruchou funkčnej rovnováhy a fyziologickej spolupráce pravého a ľavého oka; ide o poruchu videnia oboma očami, ktorá spôsobuje problémy v priestorovom vnímaní.

Farebný kontrast

- Upozorňuje na dôležité alebo nebezpečné miesta
- Logicky člení interiér
- Navádza
- Uľahčuje čítanie

Povinnosť používať farebný kontrast:

- schody
- eskalátor
- dvere
- signálny pás
- varovný pás

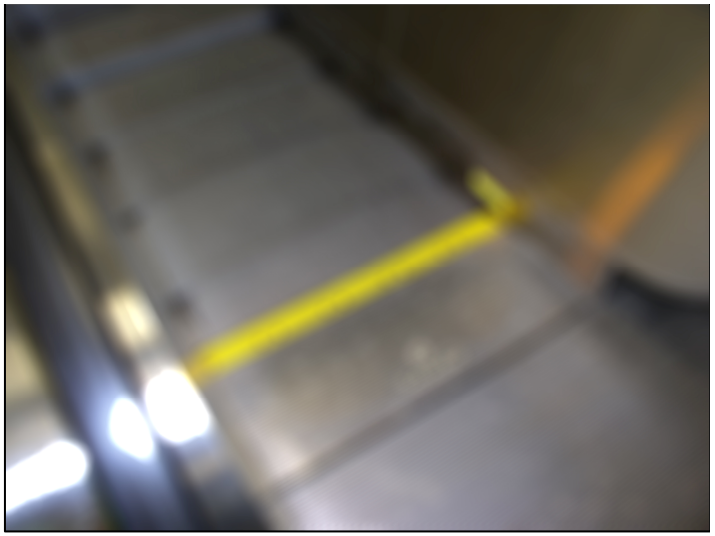

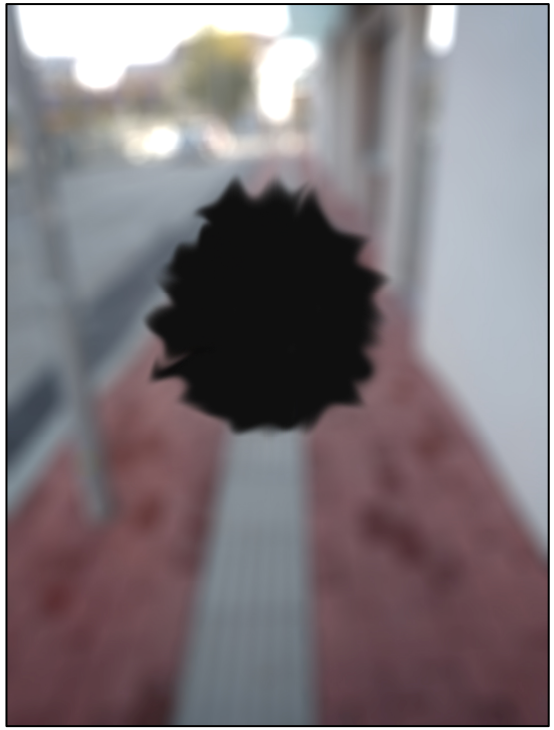

Architektonická prístupnosť pre študentov so zrakovým postihnutím.

Cesta do školy

- Zastávka MHD

- Orientačná situácia (orientačné body, vodiace línie)

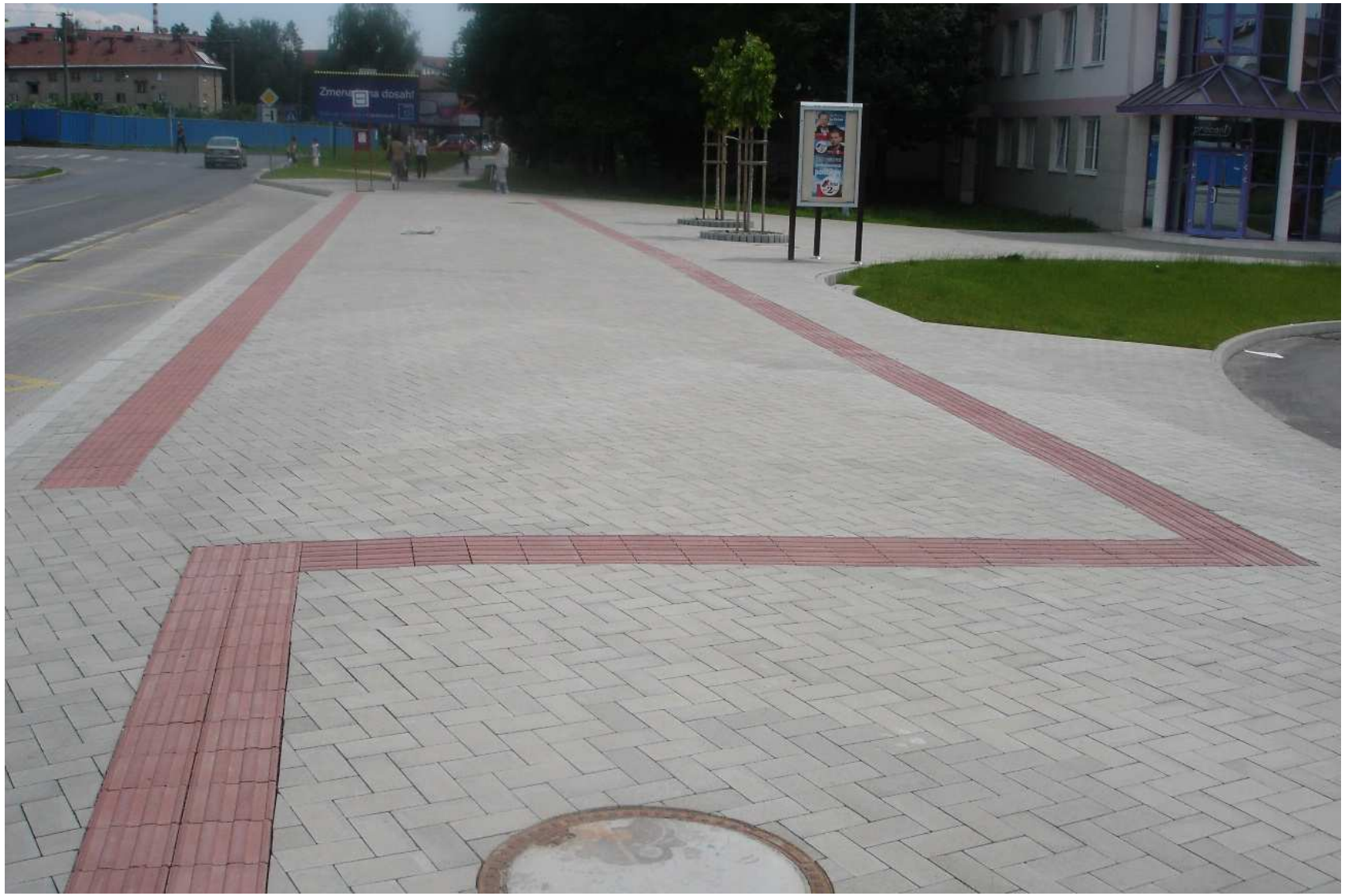

- Ozvučený semafor

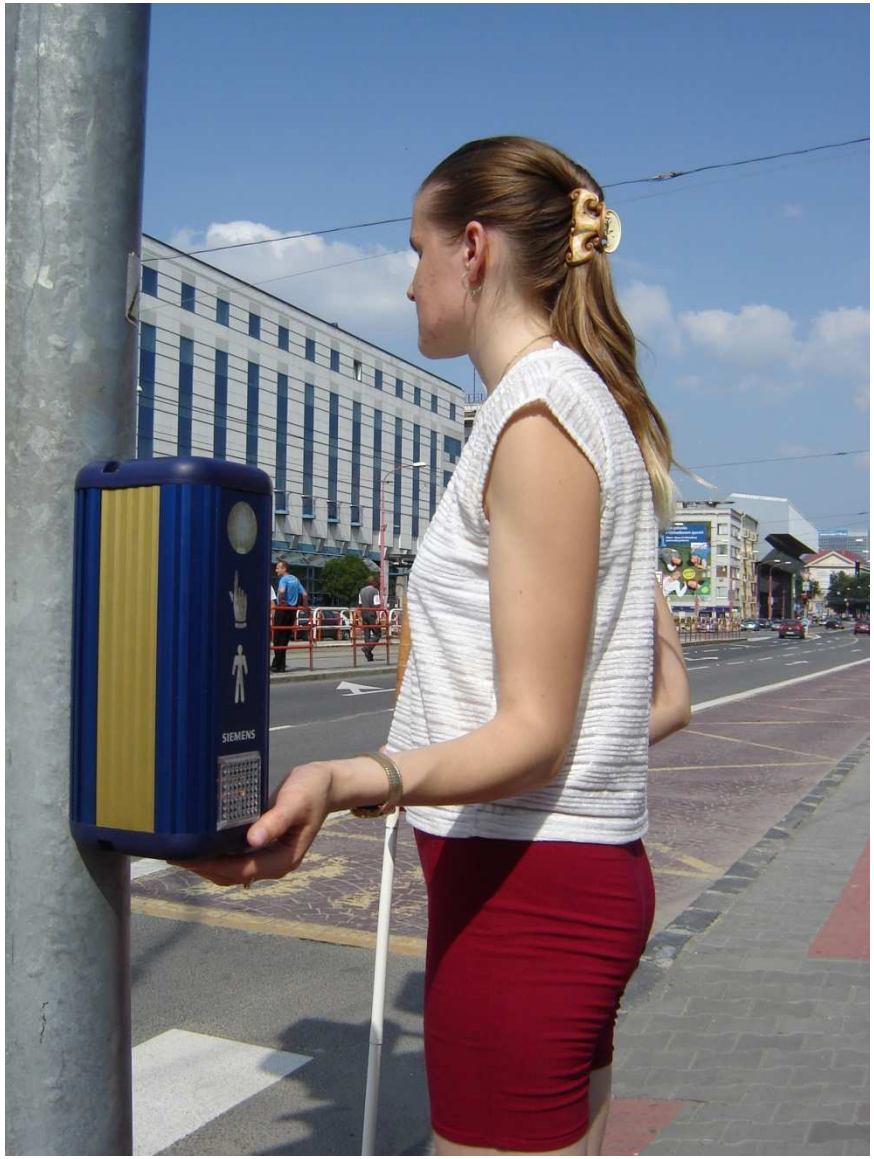

- Reliéfne označený priechod pre chodcov / znížený obrubník / schodisko

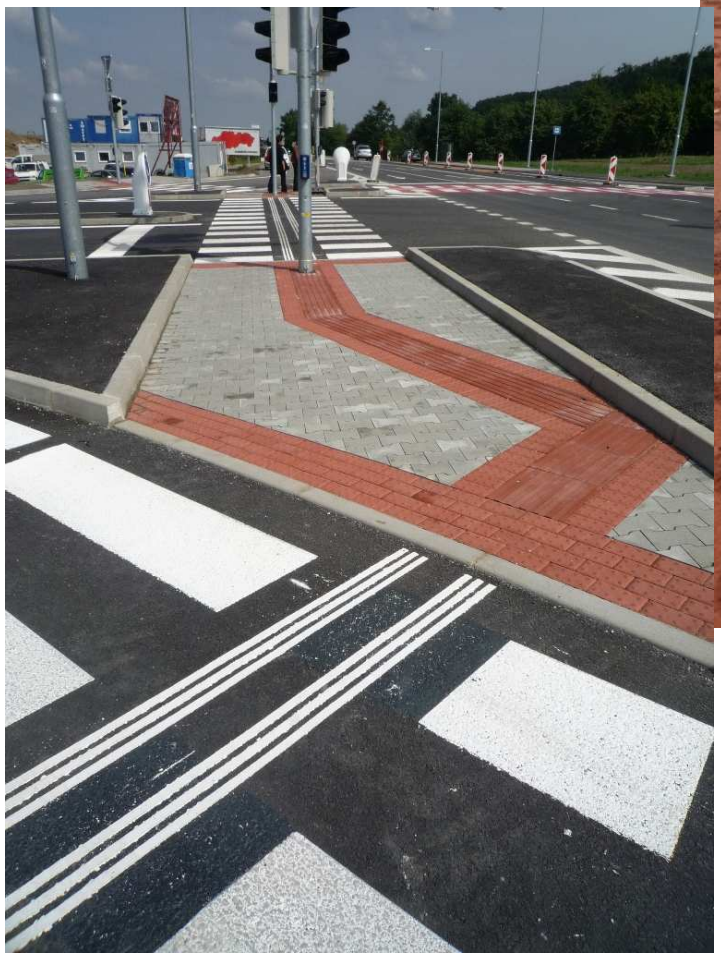

- Mobiliár

SANITA
OTVORENÉ

BVŠ
BVŠ

NEOLIT
RESTAURANT
NEOLIT
MOLET
MÓDA

- Prekážky

- Parkovanie na chodníkoch

- Dočasné rozkopávky

Vchod do školy

- Označenie presklených stien a dverí
- Stabilné vchodové dvere

BUENA
VISTA

- Osvetlenie vstupného priestoru
- Zvukové navádzanie / vodiaca línia

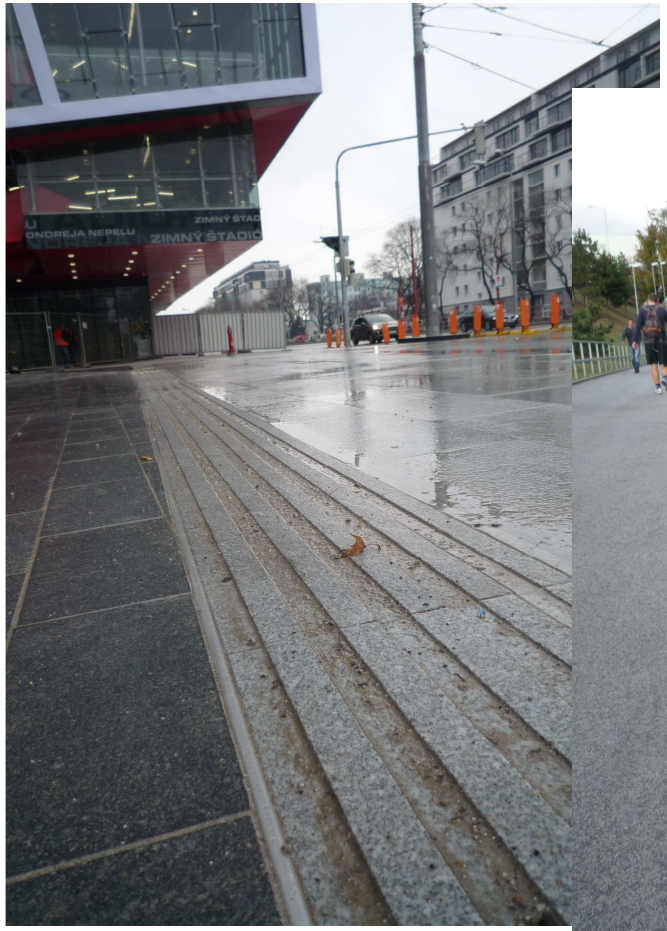

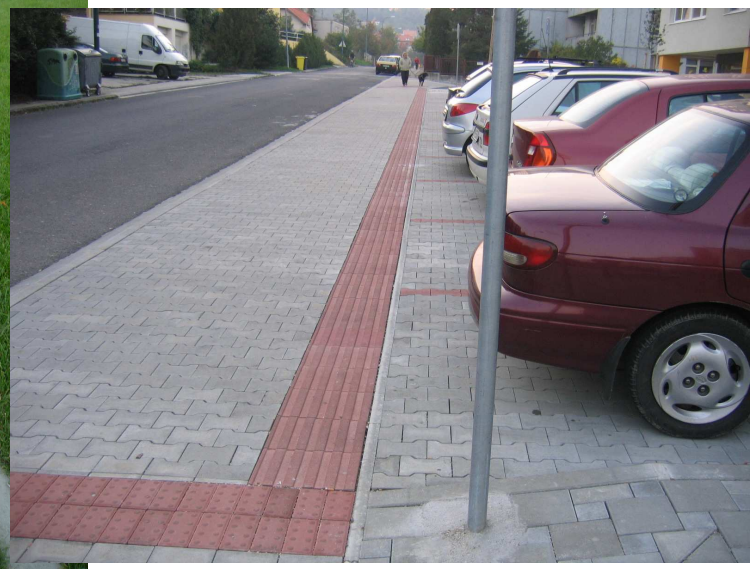

Orientácia v škole

- Odstránenie tmavých zákutí - vhodné osvetlenie vnútorných priestorov
- Informačný systém
- Zaškolený informátor

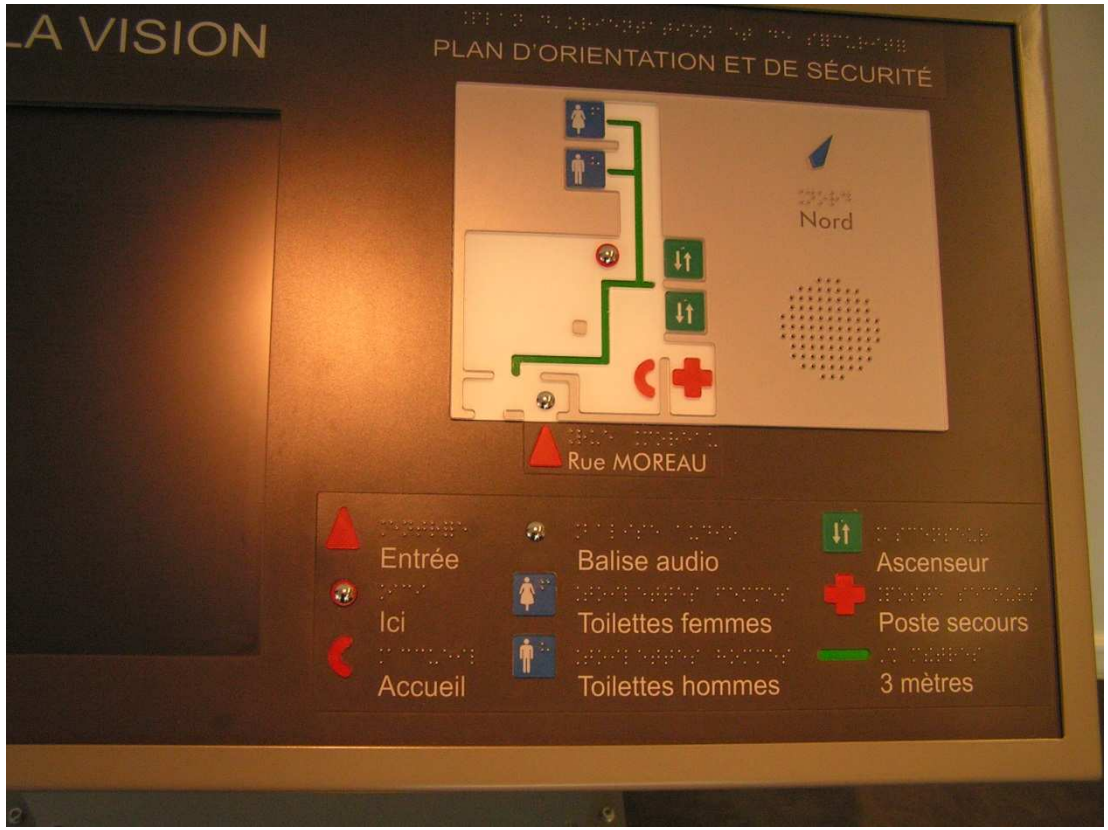

- Umelé vodiace línie

Odborná činnosť múzea

- Vhodné a stabilné rozmiestnenie mobiliáru (mimo vodiacich línií)

•Tyflografický orientačný plán školy

- Farebné členenie interiéru – farebne kontrastné dvere

OZNAMY

- Označenie dverí v Braillovom / reliéfnom písme

- Označenie presklených stien

Schodiská

- Reliéfne označenie schodov pre nevidiacich

- Farebné a svetelné označenie schodov pre slabozrakých – ideálne každého stupňa

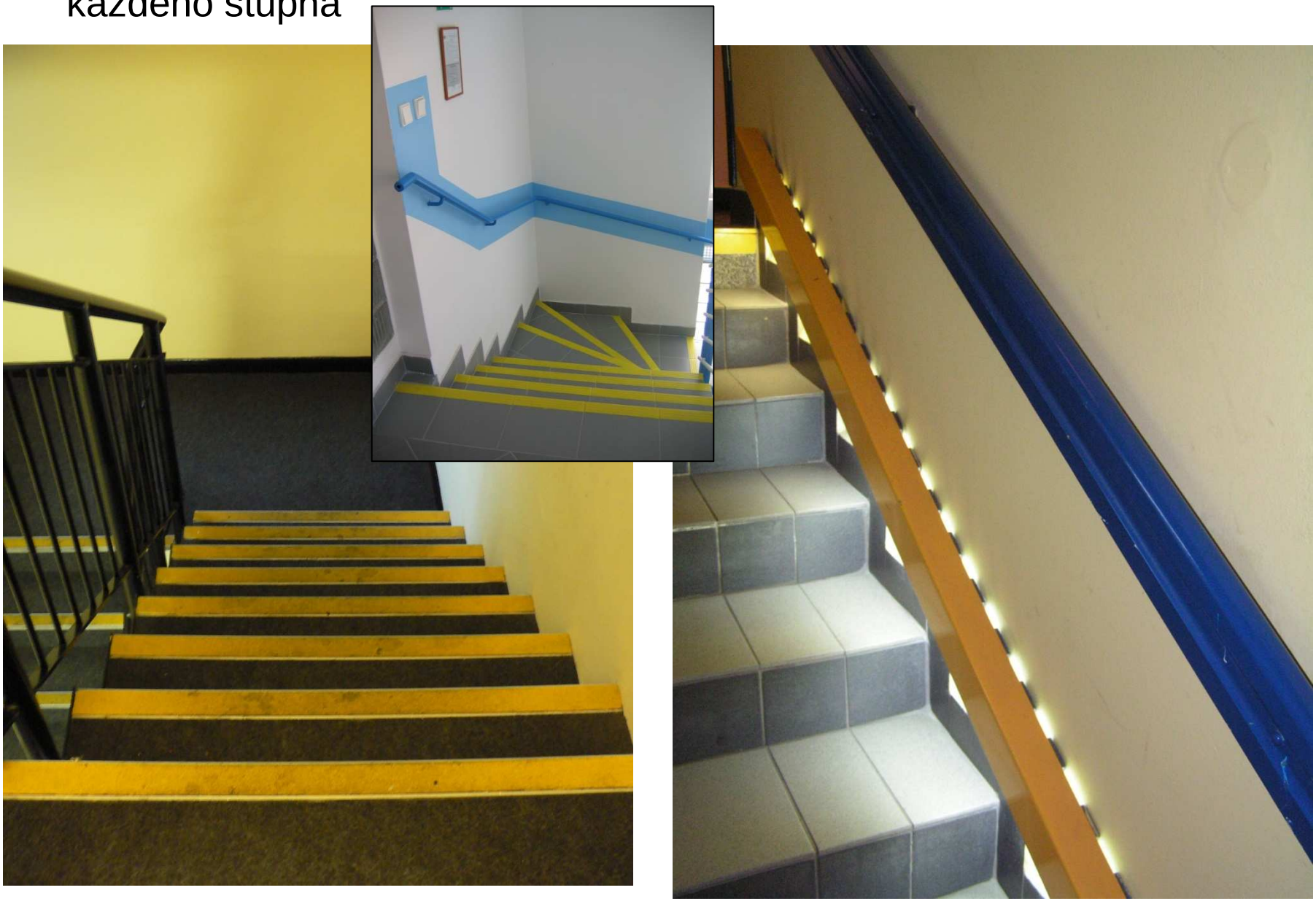

- Označenie čísla poschodia na madle

- Zabezpečenie priestoru pod schodiskom

Výťahy

- Reliéfne označenie vedľa tlačidiel
- Hlásenie čísla podlažia v ktorom výťah zastaví
- Zvukový signál oznamujúci príchod kabíny do stanice

Spôsoby odstraňovania architektonických bariér pre študentov so zrakovým postihnutím

1. zmena organizácie priestoru (správne a trvalé umiestnenie mobiliáru, logické a nemenné členenie priestoru)

2. jednoduché úpravy (koberec, farebné členenie priestoru, osvetlenie, označenie prekážok a presklených konštrukcií, informačný systém)

3. dodatočné stavebné úpravy (inštalácia umelých vodiacich línií, držadiel, reliéfne popisy, úprava výťahov, zvukové navádzanie)

4. pri novostavbách a rekonštrukciách budov musia byť bezbariérové úpravy zapracované do PD – požiadavky vyhlášky 532/2002 Z.z..

Informačná prístupnosť pre študentov so zrakovým postihnutím.

Získavanie informácií

- prostredníctvom internetu (prístupný web, intranet – AIS, aktuálne informácie o štúdiu, akciách, orientácii a pod.)
- prostredníctvom elektronických dokumentov (študijné materiály, informácie)
- prostredníctvom Braillovho písma (študijné materiály, informácie, označenia)
- prostredníctvom audio nahrávky (študijné materiály, informácie)
- prostredníctvom predčítania (asistent, verejnosť, zamestnanci)
- prostredníctvom pomôcok na čítanie (používať zásady jasnej tlače, nedávať informácie za sklo – lupa nezaostrí)
- prostredníctvom mobilného telefónu (oznámenie o zmene termínu skúšky, presun prednášky a pod.)

- Pozor na nástenky – musí existovať alternatívny spôsob poskytovania informácií !!!

Prístupné webové sídlo pre študentov so zrakovým postihnutím =

- možnosť využiť asistenčnú technológiu, ktorá im umožňuje pracovať s počítačmi a využívať internet
- lepšia čitateľnosť a zrozumiteľnosť internetových informácií pre všetkých
- lepšia efektívnosť automatického vyhľadávania na internete

Maximum informácii na webe !

JASNÁ TLAČ

- zásady zlepšujúce čitateľnosť materiálov:

- **Veľkosť písma:** minimálne 12, ideálne 14 bodové písmo.
- **Typ písma:** Nepoužívať kurzívu, ozdobné písmo alebo písmo napodobňujúce rukopis. Používať bezpätkové písmo.
- **Kontrast:** Čím vyšší kontrast, tým lepšia čitateľnosť, najlepšie je čierne písmo na bielom podklade.
- **Farby:** Nevhodne zvolené farebné písmo a pozadie znižujú kontrast a pre niektorých ľudí môže byť až nečitateľné.
- **Obrázky a pozadie:** Neumiestňovať pod text obrázky a graficky sa meniace pozadie.
- **Papier:** Nepoužívať lesklý papier a papier, cez ktorý presvitá tlač z opačnej strany.

Opatrenia pre všetkých

Väčšina úprav slúži oveľa väčšej skupine obyvateľstva:

- osoby s rôznym typom mentálneho postihnutia, ale aj osoby, ktoré sú v budove prvý krát - logické a vhodne farebne členené prostredie s jasnými líniami napomáha pri samostatnej orientácii v priestore

- staršia generácia, krátkozrakí ľudia - poskytovanie informácií vo veľkom formáte písma a vo vhodných farbách
(podľa zásad jasnej tlače)

- všetci ľudia - kontrastné označovanie schodov, viditeľné označovanie presklených konštrukcií alebo zabezpečenie prekážok, prehľadnejší web s lepšími vyhľadávacími možnosťami

Ďakujem za pozornosť.

autor: Vladimír Veverka *Cesta Svetla 2009*